საბალტიკო ფიქრები

№ 903

კვირა, 2 იულისი 1917 წ.

№ 903

რუსის ჯარი განაგრძობს შეტევას და წინ მიდის.—ფინლანდიის სენატის სამეურნეო განყოფილების ვიცე-პრეზიდენტმა ტაკიმ განაცხადა: ფინლანდია ასესხებს რუსეთს 200 მილიონ მარკას, თუ დრ. მთავრობა გამოაქვეყნებს ფინლანდიის დამოუკიდებლობას შინაურ საქმეებშიო.—უკრ. ცენტრ. რადამ გადასწყვიტა უკრაინის დამფუძნებელი კრების მოწვევა.—თათბირი მინისტრებისა რადასთან კიევში.—პრუსიაში შემოღებული იქნება საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლება.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 30 კაპ., უკანასკნელზე—20 კაპ., [illegible]ფასის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ—40 კ., უკან—20 კაპ., ფასი სამგზის [illegible]ის შემდეგ სამგზოვანია. განცხადება მიიღება სტამბა „სანალხო ფურცელში" (კ. თავართქილაძესეული „ნადვილი") [illegible]ბარნის ქუჩა, სახლი № 14 და ეღირება ერთი მანეთით მეტი.

ყველა განცხადება ყოველ კვირეულის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა: და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო ფურცლის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე [illegible] ... ...

ფუნდა ითქვას, რომ რუსეთის და ფინლანდიის ურთიერთობის გამწვავებასა და ფინლანდიის გამოწვევაში არა მცირე წილი უდგ', სხვათა შორის, დროებითს მთავრობას. მან, როგორც უკრაინის საკითხში, აქაც შეცდომა ჩაიდინა. მას უნდა მტკიცედ, შეურყეველად აღეკრძალნა, რომ იგი სენობს ფინლანდიის უფფრთოეს ავტონომიას. დამფუძნებელ კრებამდე მას შეეძლო ეს პრინციპიალური თხზმობა განეცხადებინა და ეთქვა, რომ ფინლანდია დამოუკიდებელი არის შინაურ საქმეებში, დამოუკიდებელია ყველაფერში, გარდა საგარეო პოლიტიკისა. დროებითმა მთავრობამ ეს არ ჩაიდინა და ეს მეორე დიდი შეცდომა იყო.

ასეა თუ ისე, ფინლანდიის და რუსეთის ურთიერთობა უკვე აღარა ჰგავს ხელეკვეთის და ბატონის ურთიერთობას. ფინლანდია ისე ელაპარაკება რუსეთს, როგორც თანასწორი სახელმწიფო და უკანასკნელიც იძულებულია აღრე თუ გვიან ეს აღიაროს და მომზდარი ფაქტი დაადასტუროს.

რევოლუცია და ომები

ავსტრიის უკრაინელები.

სტოკჰოლმის კონფერენციაზე ჩამოსულმა ავსტრიის უკრაინელ სოც.-დემოკრატების დელეგატმა შემდეგი წერილი გამოუგზავნა პეტროგრადის მ. დ. ს. დეპუტატების საბჭოს:

„ჩვენი პარტია მზადაა სიხარულით მიიღოს მონაწილეობა თქვენ მიერ მოწვეულ კონფერენციაში. და მოგეხსენებათ, რომ ითავეთ ალდგენა და განახლება საერთაშორისო პროლეტარიატის ერთობისა.

ავსტრიის უკრაინელი შეგნებული პროლეტარიატი უდიდეს თანგრძობით ეგებება რუსეთის პროლეტარიატს და აღტაცებით ადევნებს თვალყურს რუსეთის მუშათა კლასის ბრძოლასა.

მტკიცედ გვწამს, რომ თქვენ ამხანაგებო, შეჰქმნით ახალს რუსეთს— თავისუფალ თანასწორ უფლებიან დამოუკიდებელ ერების კავშირს იქ ჩვენს უკრაინას მინიეული ენენება ის ადგილი, რომელიც საერთაშორისან მიაკუთვნა ოდესღაც დაფეიწყარმა ბოგდან ხმელნიცკიმ და რომელიც შეაჩერეს მას არა მხოლოდ ისტორიულის საბუთებით, არამედ მისი ძალისა, მნიშვნელობისა, მკვიდრთა რაოდენობისა, ენისა, ხალხს ერთსულოვანი ბ სწრაფვისა და მიზნის მეოხებით

ერთად დარწმუნებული ვართ, რომ რუსეთის პროლეტარიატმა თავის სამშვიდობო მოწოდებით ნიადაგი მოამზადა ყველა მუშათა პარტიის შეთანხმებული საერთაშორისო სოციალისტური მუშაობისთვის და იგივე პროლეტარიატი გამოიახლებს ახალს გზას საპროლეტარო პოლიტიკისათვის, რომელიც თავისუფალ ფედერაციის საშუალებით ჩამოაგდებს მტაცეკ მშვიდობას და შეჰკრავს ერებს შორის ძმურს კავშირს. ამიერიდ გაუმარჯოს რუსეთის რევოლუციას. გაუმარჯოს რუსეთის პროლეტარიატს. გაუმარჯოს სამყოფამ მშვიდობიანობას. გაუმარჯოს რუსეთის თავისუფალ ერების ფედერატიულ რესპუბლიკას“.

უკრაინელთა დამფუძნებელი კრება.

ქიევი, 28 ივნისი. უკრაინელმა ცენტრალურმა რადამ აუცილებელად საჭიროდ სცნო დაუყოვნებლივ მოიწვიოს უკრაინის დამფუძნებელი კრება, ამიტომაც ქიანდი ცენტრალურ სეკერტარს შესაფერი მოხსენება წარმოადგინოს ამ საკითხებზე.

მინნსკერები უკრაინის ეწვევენ.

ქიევი. 29 ივნისი. აქ ჩამოვიდნენ მინისტრები: წერეთელი, ტერეშჩენკო და ნეკრასოვი. უკანასკნელნი ფრონტზე მიემგზავრებიან. დღეს მოელიან კერენსკეს. სადამოს მინისტრების დასწრებით მოხდება შეერთებული კრება ლეპასრულებელი კომიტეტისა და უკრაინის ცენტრალური რადისა. ამ კრებაზე ითათბირებენ უკრაინის საკითხებზე.

ტოკოოს განცხადება.

ჰელსინგფორსი. 29 ივნისი. ფინლანდიის სენატის სამეურნეო დეპარტამენტის ვიცე-პრეზიდენტმა ტოკოომ განუცხადა ჟურნალისტებს: დროებითმა მთავრობამ არ დაკმაყოფილა ფინლანდიის ერის მოთხოვნილება შინაურ საქმეებში დამოუკიდებლობის შესახებ; ჩვენ დაუყოვნებლივ უნდა მივიღოთ ავტონომია და ომის შემდეგ საერთაშორისო გარანტია. ჩვენ გვშინია, რუსეთს რომ ფული მივცეთ, ფული ომის საჭიროებისათვის არ მოიმბაროს რუსეთმა. მოკავშირე სახელმწიფოთა დემოკრატია ულოცავს, ის ეკუთვნ ინგლისისა, რომელიც სახელმწიფოს განაგებს უფდამ გველნენ ახდენდა და ახდენს რუსის დემოკრატიაზე. ფინლანდია დიდი ზარალი მოუვიდა ამ ომში. მაგალითად ჯურსზე ფინლანდიამ ერთი მილ. მარკა დაკარგა. 600 მილიონი მარკა ფინლანდიის ბანკში უწარმოებლად დარჩენილი. რკინის გზებმა წაგვი ამ კურსის წყალობით 20 მილიონი, ფოსტამ 2 მილ. ფინლანდიას თვითეულ ესაპრობა 200 მილიონი, ჩვენ ხელს ვერ მოვაწერთ თავისუფლების სერტს, ჩვენგან მაინც მოითხოვენ. ჩვენგან მოითხოვენ რომ რუსეთს ვასესხოთ 350 მილიონი მარკა. მაგრამ ჩვენ ვასესხებდით რუსეთს მხოლოდ 100—200 მილიონს თუ რუსეთის მთავრობა ოფიციალური დელეარაციით გამოაცხადებს ფინლანდიის დამოუკიდებლობას შინაგან საქმეში და მომავალი გადაწყვეტილების გამოტანას ინტერნაციონალურ კონგრესს მიანდობს.

მოლდაველელების მოთხოვნილება.

ოდესა. მოლდაველ მუშათა და ჯარის კაცთა დეპ. საბჭოების საერთო ყრილობაზე მსჯელობა იყო მოლდაურ გინნაზიების დაარსებისათვის. ამას დაეწერებით მოითხოვენ მოლდაველები.

ცენტრალური რადა გენერალური სეკრეტარიატი.

კ ი ე ვ ი. ცენტრალურმა რადამ უკრაინული საქმეების გასაძღოლად შვიდგინა სეკრეტარიატი. სეკრეტარიატის თავმჯდომარე და შინაური საქმეების გამგეა ვინიჩენკო, ფინანსების გენერალი ბარანოვსკეი, საერთაშორისო საქმეებს—ეფიმენოვი, სასოფლოთო საქმეებს—სტასიუკი, საადგილ-მამულო საქმეებს—პეტლიურა და სასამართლოს—საფოფსკეი.

მთელი უკრაინის მუშათა ყრილობა.

ქ ი ე ვ ი. ამ თვის პირველ რიცხვებში ქიევში აღგილობრივ მუშათა დეპუტატების საბჭოს უკრაინულ ფრაქციის მეთაურობით, გა მართება მთელი უკრაინის მუშათა ყრილობას დაესწრებიან მუშათა პოლიტიკური, კულტურული, პროფესიონალური, კოოპერატიული და სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენელნი. ყრილობის საგანია: უკრაინის ეხლანდელი მდგომარეობა და ეხლანდელი მუშები, უკრაინელ მუშების ახლოელი მიზანია, საორგანიზაციო კითხვები და სხვა.

რევოლუციის დეპეშები

ახალი აგრარული ცვლილება.

პეტროგრადი, 29 ივნისი, მიწოდმოქმედების მინისტრის ჩერნოვის წინადადებით: დროებითმა მთავრობამ დაადგინა 1) დამფუძნებელი კრებამდის შეაჩეროს მიწის უფლების საქმის წარმოება, მხოლოდ ისეთი საქმეების წარმოებაა ნებადართული, რომელიც სენატის 2 დეპარტამენტის განსახილველნი იქმნებიან. 2) გუშქებული იქმნეს საგუბერნიო და სამაზრო მიწის საქმის მომზადებელი კომისიები.

უთანხმოება ჯ.-კ. დეპუტატებსა და ჯ.-კაცებს შორის.

პეტრა, 30 ივნისი. 28 ივნისის ღამით მ. დ ჯ.-კ. დეპ. საბჭომ შეიპყრო მე-99 პოლკის უფროსი პოლკოვ. ფეოტოოფსკეი, რომელსაც ხელი უწერია იმ რეზოლუციაზე, სადაც მოითხოვნილია: პოზიციებზე გაიგზავნონ ის წევრები მუშათა და ჯ.-კ. დეპუტატების საბჭოსა, რომელნიც ჯერ ფრონტზე არ ყოფილან. 28 ივნისს ღამით 99 პოლკის შეიარაღებული ჯ.-კაც. მოვიდნენ მოსკოვ-ყაზანის სადგურზე სადაც დატყვევებული იყო პოლკოვნიკი ეფეოტოფსკი გასთავაზუფლეს იგი და გაეშურნენ მუშ. და ჯ.-კ. საბჭოს დეპუტატების დასატესტალებად. მოეგებნენ გამართა ჯ.-კაცთა მრავალრიცხვოანი მიტინგი. სადაც მოითხოვდნენ მუშ. დ ჯ.-კაცთა მიტინგი. სადაც მოითხოვდნენ დეპ. საბჭოს წევრების ფრონტზე გაგზავნეს.

ომის დღიური

რუსია ჯარი განგრძობს შეტევას ბრეჟანი-გალიჩი-სტანისლავოვის ხაზი. რუსის ჯარმა ფრიად მნიშვნელოვანი პუნქტი გალიჩი დიაპყრო. შეტევა თანდათან სტრატეგიულ ხასიათს ღებულობს, მაგრამ ჯერ ჯერობით შეტევას მაინც კეთილობითი ხასიათი აქვს. ჩვენ ვიცით, რომ ამას წინად ბრუსილოვის ჯარმა უფრო ფართო და უფრო ერთსულოვანი შეტევა აწარმოა, მაგრამ სტრატეგიული შედეგი ამ დიდი შეტევისა ბოლოს და ბოლოს მაგდენი არაფერი იყო. ძალი წარმოსადგენია, რომ დღევანდელი კერძო შეტევა რაიმე თვალსაჩინო შედეგს, მოიტანდეს, მით უმეტეს, რომ ეხლანდელი შეტევა კერძოობითი ხასიათისა არა მარტო რუსეთის მთელი ასპარეზისათვის, არამედ თვით გალიციის ბრძოლის პირისათვისაც კი. თუ ამ შეტევას ზედ არ დაერთო ბროდი-ლვოვის და ბრეჟანი-ლვოვის მიმართულებითაც შეტევა, დღევანდელი ოპერაციის საგრძნობი შედეგი მოსალოდნელი არ არის.

ი. ვი—ვა—ლი.

ომის დეპეშები

რიგა, 29 ივნისი. ღალთან გერმანული ჰაეროპლანი ფოკკერის ტიპისა რიგას დაეხმა თავს. მაგრამ რუსის არტილერიამ სროლა ატეტეხ. ტ ინოოპლანი მიმალა.

საფრანგეთში.

პარიზი, 28 ივნისი. სენატის კომისიაში რიბომ განაცხადა ჩვენ სრული უფლება გვაქვს ქალთ წავართვათ სიერიზულს ადამიანს არ შეუძლია ამის უარყოფა.

ბელგიელი სოციალისტი ვანდერველდე ამბობს: „მიწოთ-მოქმედებაში ვერ-ფერს ვხედავთ იმის მსგავს, რაც ოდნავად მოგვაგონებდეს ქალაქის მრეწველობის დიდეს კონცენტრაციას“. რატომ? უპარველესად კაპიტალისტი სოფლად ვერ შოულობს საკმაო მუშა ხელს. ვინც გამრავალი და გონიერი მუშაა სოფელში და საკუთარი სამუშაო არა აქვს, ქალაქში გარბის, რადგან იქ მეტს ხელფასს იღებს ქარხანა - ფაბრიკაში და ნაკლებად იზაგრება. რამდენად ვითარდება ინდუსტრია, იმდენად უარესდება მსხვილი წარმოების მდგომარეობა სასოფელო მეურნეობაში „კაპიტალისტური წარმოების განვითარება ინდუსტრიაში წინ ეღობება კაპიტალისტურ სასოფელო მეურნეობას“.

ამასვე იმეორებს გეოწანელი მარქსისტების ერთი თეორეტიკოსი ჰოფეკი, რომელიც განსაკუთრებულ ყურადღებას ამას აქცევს, რომ მსხვილი კაპიტალისტური სასოფელო მეურნეობა უზომოდ ჰყვლეფს ფუშას. ამისაგამო დაქირავებულნი მუშები უგულოდ ეკიდებიან თავის საქმეს, სრულებით არ იჩენენ იმ მზრუნველობას და ფეზეთობას, რომელიც ფამიანიეთელი ფეოსტანა საკუთარ მიწაზე მომუშავე გლეხსა.

კაუტსკის აზრით, ის კონცენტრაცია, რომელიც შეიმჩნევა მარქსმა სოფლის მეურნეობას გასული საუკუნის ოთხმოცდან წლებზა, კარგა ხანია შეჩერდა და დღეს პირიქით ვხედავთ წვრილი მესაკუთრე გლეხის მეურნეობას. ირდეს და დაწინაურებას. მსხვილ წარმოებას ყოველთვის დიდი უპირატესობა აქვს, მაგრამ სოფელში ვერ იჩენს შემოქმედებას, რადგან იმდენად ჩაგვრულ ფეზეთეფელი და შემავიწროებული მიწა მუშის, რომ ოდნავად ეეზეიბენოთ მიწა ქალაქში ბარბის. „აგრარული საკითხი, სწერს კაუტკი: ჩვენთვის მარტივი იყო, ვიდრე სასოფლო მეურნეობა ვითარდებოდა ისე როგორც ქალაქის ინდუსტრია (მრეწველობას). მაგრამ ეხლა ერთის სხვა ხდა ეარსა.“

აქ ნათქვამს უნდა დავსძინოთ შემდეგი: კაპიტალი ადვილად არ ეტანება სოფელს, რადგან მისი დაანაფება სასოფელო მეურნეობაში უფრო სახიფათოა, ვიდრე ქალაქის წარმოებაში, ძნელია მისი უკან გაეტანა სასწრაფოდ, მსხვილი სასოფელო მეურნეობის გაფლეთა გაცილებით უფრო რთულია და მეტს ცოდნას და მომზადებას მოითხოვს, ვიდრე ქარხანა-ფაბრიკის წარმოება...

გლეხი არ ისპობა, წვრილი მეურნეობა არ ჭქრეზა სოფლად, მაზასადამე საკირო ამას ანგარიში გაუწიონ, მოვიდეთ გლეხთან, მოვიმხრთო, ჩავთიროთ სოციალისტურ მუშაობაში. მაგრამ არის კიდევ ერთი ფრიად მნიშვნელოვანი გარემოება. ევროპა მეტწილად ამერიკისა და რუსეთის პუტით იკვებებოდა, პური შედგებოდა იფეი იყო, რადგან რუსეთსა და ამერიკაში მიწა ბევრი იყო, დამეშავებას დიდი ხარჯი არ უნდოდა. მაგრამ თავის უფალი მიწა შემცირდა, პერის მოყანა გაძვირდა და ინფია პერის. ფასსაც. მეორეს მხრით თვითონ ევროპაში მსხვილნი კაპიტალისტური წარმოებამ ვერ გაანვითარა ნიადაგ სასოფლო მეურნეობა, პირიქით დეზორგანიზაცია შეიტანა. სოფლის მეურნეობის ბედი ეშმიდერ ეჩვენა და ძალაუნებურად საჭირო ხდება გლეხის მეურნეობის გაფუჯობესობა, რომ ამით გამეშაობეს საზოგადოდ სოფლის წარმოება და რიგზე წაეყენა დაედგის ეარანტიანი საყოველთაო გაძვერაბას.

როგორც ვხედავთ, ამ მხრივაც დიდი ინტერესი აქვს გლეხის და მიწის საკითხს.

დასავლეთ ევროპის სოციალისტებში გლეხებს ყველას ეშინიათ ყურადღება მიიქცეს საფრანგეთის სოციალისტებმა. სენტ-ეტიენის კონგრესზე ვიდმა გამოაცხადა, თუ არ მოვიმხრეთ გლეხობა, ჩვენი საქმე სრულიად უიმედო არისო. მაგ. ნ ბურ-ეუზეის ჯარის ვეიდნენი ამოოდგებიან გლეხები და ან უეჭველად დაგვამარცხებენო.

გლეხობის დახმარება სოციალიზმს ესაჭიროება არა მხოლოდ თავის დიადი მომავალი იდეალისთვის. გლეხები უნდა დაეხმარონ სოციალისტებს საღდეიანო ბრძოლაშიც პოლიტიკურ და სოციალურ რეფორმებისა, სრული დემოკრატიული წესწყობილებისთვის, იმპერიალისტური პოლიტიკის ფასადაშეადგ, გადასახადების სამართლიანი განაწილებისთვის და სხ. და სხ.

რუსეთის რევოლიუციამ ცხადად დაგვანახა, თუ რა დიადი ძალაა გლეხობა ამ რევოლიუციისთვის, როგორ უმაგრებს ზურგს და აჩეკიდრებს მას. რუსის გლეხობის საუკეთესო ზეგნენტული ნაწილი ქალაქის დემოკრატიასთან ერთად იბრძვის ახალი წესწყობილების დასაჩარებელად. მეშათა და სალდათთა დეპუტატების ბეგიდაში ბევრ გლეხთა დეპუტატები და მათ საერთო მეშაობაზეა დამოკიდებული რევოლიუციის მომავალ.

ევროპისა და ამერიკის სახელმწიფოებში გლეხები დიდი ხანია მხარს უჭერენ სოციალისტურ პარტიებს. ამ რამდენისამე წლის წინად საფრანგეთში საპარლამენტო არჩევნების დროს, რომ სოციალისტებმა ხმები მიიღეს, ნახეგარზე მეტი გლეხებისაგან იყო. და საყურადღებო აქ უფრო ისა რომ ეს გლეხები მეტ წილად წვრილი მესაკუთრენი იყვნენ და ანა ბოგანენები. საპატიო ადგილი უკავიათ გლეხებს ამერიკის სოციალისტურ პარტიაში. გლეხები მიემხრნენ სოციალისტებს გერმანიაში ინსოვის, რომ უკანასკნელნი იბრძვიან დემოკრატიულ რეფორმებისთვის. ფართოდ იკრიბენენ ფეხს გლეხებში ჩეხიის და დანიის სოციალისტები. დიდი გავლენა აქვთ გლეხებში იტალიელ სოციალისტებს. მეზღვაურებს ჩაუძირავს დაახლოებით 1 მილიარდ ტონნზე მეტი წყალზეფენ. და სამძიმის ვეფენი.

საბერძნეთის ელჩები ბუნდა. რეთს სტოვენენ.

სტოკჰოლმი. 29 ივნისი. სოფიიდან იუწყება ბუნდგარეთი საგანგებო საბერძნეთის ელჩი სალონიკიდან ერთი და ეპარქიელთა კონსულები ფეოდენენ ფილიპპოლოდან, ბუნგარეთიდან ვარნიდან. კონსულებმა და ელჩებმა დასტოვეს ბულგარეთი გუშინ 27 ივნისს.

საზამთრო ოპერაციებისათვის.

ლონდონი, 28 ივნისი. კაპიტან ფორბეს მოუწოდა ინგლიელებ ვალებს დაამზადეთ სამბურები ჯარის ბანაწოდებლად, მომავალ ზამთრისათვის.

ახალი ამბავი

◆ **ქართველ ხელოვან მეფრესკოთა ყრილობის მომზეეეი ბიურო** ამ ივლისს ადგებიდს, რადგანაც ხელოვნენ ფეფრესკთა ყრილობის მოსაწვეველ დელეგატთა ბიაროო და 9 ივლისსმდის ეერ მოეწერო წინა ეწარ განზრახული ბეგმის სისტოულეში მოყვანაა, ამიტომ ქართველ ხელოვან მეფრესკთა პირველი ყრილობა მოწვეულ იქნება არა უგვიანეს 4 სექტემბრისა.

◆ **მეუშათა მოთხოვნილების დაკმაყოფილების.** მომპოგეგენელ კომისიის 28 ივნისის სხდომაზე მოხდა შეიარაღებება მეუშებსა და ნავთის საწყობების პატრონთა შორის. მეუშების მოთხოვნილებები დაკმაყოფილეს. საქმის ბეგარჩევაში მონაწილეობას იღებდნენ: მეუშათა კომისიის წარმომადგენელნი, ნავთის საწყობთა წარმომადგენელი და მეუშები.

◆ **გაფიცვა კალუბებში** ისევ გრძელდება. 28 ივნისის მოსაბსახურეთა მიერ წარდგენილ მოთხოვნილებათა შესახებ მსჯელობა ჰქონდა ტფილისის ელუბის კავშირის კომიტეტს. მათ ზოგიერთი მოთხოვნილებანი დასაკმაყოფილებლად სცნეს, მაგრამ მოსაბსახურეების მონაწილეობა მოგვიანდა ის ზომიდ, როგორც უკანასკნელი მოთხოვეეენ—შეუძლებლად სცნეს. გადაწყვეტილ ალაბონ მოსაბსახურთა პროფესიონალურ კავშირს, რომ ყოველდ შუძლებელია მათთვის ამაზე მეტის დათმობა, რასაც ისინი დღეს სთხოვენ.

◆ **თეთრბილეთიანნ სტუდენტებს.** ამ ეკიპად რომ გაწვევეეა თეთრბილეთიანებისა არ ეხება. 1916 წლის 31 ინვარის კანონით მათ ვიდა გადგრძელდებათ.

რევოლიუციის დღენი საქმენი

ბელგია და სასოფლო მეურნეობა.

ვამბობთ და ამას არც თქმა და გინმერეკა სჭირია, ამას ყველა ჰხედავს, ეს ყველასათვის ცხადია: რუსეთის რევოლიუციის უდიდესი საკითხი მიწის საკითხი. ერების თავისუფლების უზრუნველყოფა ფედერატიული რესპუბლიკის დაწესებით და ბრაგალი მილიონნი გლეხობის აფცილებელი საჭიროების დაკმაყოფილება, მიწის საკითხის რადიკალური გადაწყვეტა ინ შემოკერეს გარშემო ბალს მომავალი დამფუძნებელი კრების არჩევნების ღროს და ამ ორ დიდ საკითხში უეჭველია შეტად მწვავე ხასიათს მიიღებს მიწის საქმე. გიბატონებელი კლასები ყოველთვის უფრო ადვილად დასთმობენ პოლიტიკურს უფლებას, ვიდრე სოციალურ-ეკონომიურს, რადგან უკანასკნელი ეხება პირდაპირ მათ ჯიბეს, მათ ქონებას.

ამიტომაა, რომ დღეს პოლიტიკური პარტიები განსაკუთრებულს ყურადღებას აქცევენ სოფელს და გლეხს. გლეხების ხმის გადაწყვეტენი მნიშვნელობა ექნება და მათ ინტერესებს ყველაზე ანგარიში უნდა გაეწიოს. საჭიროა ორმაგ ჩაუკვირდეთ გლეხთა საკითხს, უნდა გავითვალისწინოთ მისი აგრეთვე ფსეეეეთ ჯგუფური, ადგილობრივი ხასიათი და ნაზოგადო მნიშვნელობა. მიწის საკითხის გადაწყვეტა მარტო გლეხობის ცხოვრების გაუმჯობესებაზე არ ექნება გავლენა. მიწა მეტად დიდს როლს თამაშობს დღევანდელ წარმოებაში და მისი მფლობელობის ხასიათ შეცვლა უეჭველად შეცვლის საერთოდ ეკონომიურს ურთიერთობებს. მიწის საკუთრების ცვლა-სინაგარეებს ნავს საზოგადოების ცხოვრებაზე. ფრენგრეკას და ახალი გასაზოვანლოგ-ფენგრეკეს ფარმოების მოახლოვებას.

ჩვენ უკვე ვსწერდით, რომ სოციალისტები კარგა ხანია დიდის ინტერესებით ეპყრობიან გლეხისა და მიწის საკითხს. კარგა ხანია დასწერა კაუტკი: „აგრარული საკითხი ხელ-ახლა მოიპოვა ჩვენთვის მნიშვნელობა“. სამეფოსაგან დამარხა ის დრო, როცა სოციალისტური პარტიები თავის ბრეფენდენტებად ამ ბრაკეტიკეთ ეგონენ. ბოლ ბ ბ ბ

◆ ლენინს ჩუმად ვეჭრობა. 28 ივლისს ქალაქის მილიციამ რუსის ქ. ნიკოლ ივანოვის სასადილოში ალექსანრა ლენინის და არაყის გაყიდვა. ადგილი დაჰბეჭდეს.

◆ თფილისის მეთორმეტე სამიკითი ნაწილის სასურსათო კომისარიატ. როგორც ვიცით დიდფაზის ბრძოლაში არ მოუხდია სასურსათო კომისარიატს ჩვეულებრივი არჩევნები ეროგორც დანარჩენ სამილიციო ნაწილში, მიტომ არის, რომ კომიტეტი, დაბუდებულან სხვადასხვა საეროპირები და როგორც თვითონ ბოლშევიკები ამბობენ საქმეს. ეს ერთ ეს ეს ეს

მოიტანეს მათი ლიდერების მახინაციების წინააღმდეგ.

დიახ, წარმოიდგინეთ სასირცხო სამეფეში მოხდა ბლეხმა კონფერენციაზე. სოციხმა ბლეხმა თავისი თვალით დანახა, თუ რა სოქვა სოციალ-დემოკრატმა და რა გვარია სოციალ-დემოკრატიული მოქმედება, მოქცევა და კამათი მოწინააღმდეგეთა მიმართ. ეს პუნქტები, შეიძლება ითქვას ყველაზე უფრო ჭკუის სასწავლებელი იყო ყრილობაზე და სიმეს მშრომელთა კლასს მშვენიერი მეკვრმეტყველური შემთხვევა ჰქონდა დარწმუნებულიყო, თუ რამდენად მაღალია ზნეობრივად ის პარტია, რომლის დროშის ქვეშაც არის ის თვითონ დარაზმული".

„ჰორიზონის" საპასუხოდ სოციალ-დემოკრატიულ „პაიქარში" (№ 59 და 60) დაიბეჭდა წერილი: „გლეხთა ყრილობა და ჰორიზონი". წერილს ეპიგრაფად მიუძღვის: Юпитеръ. ты сердишься ты не правъ". ამ საპასუხო წერილში ვკითხულობთ:

„ჰორიზონს" სული სიმშვიდე დაეკარგა. იმის ნაცვლად, რომ ყრილობის რეზოლიუციები. ჯგუფ-ჯგუფად დაყოფა (Группировка) და მათი მიზეზები მიუდგომლად აღენუსხა და ანალიზი იყო, „ჰორიზონი" ლანძღვა-გინებით უმასპინძლდება სოციალ-დემოკრატებსა და მათ ხელმძღვანელთ და ჰსურს, რომ შეუგნებელი სომხის მასსის ეროვნული სიზმები აიძულოს. ეს კი დიდი დაღმართია, რომელიც კაცს კისერს მოატეხინებს ამიტომ ვეცდებით ფაქტები სისწორით გამოვიკვლიოთ და პასუხი გავსცეთ.

ცხადია, რომ ყრილობას, დიდი დადებითი პოლიტიკური მნიშვნელობის გარდა, ნაკლიცა და უარყოფითი მოვლენებიცა ჰქონდა. „ჰორიზონი" სუსტი მხარეებისა და უარყოფითი მოვლენების მიზეზად სოციალ-დემოკრატებს სთვლის. ვნახოთ, თუ რაშედენად შეეფერება ეს სინამდვილეს.

არავისთვის საიდუმლოება არ არის, რომ ყრილობის ყველაზე უფრო დიდი ნაკლი მისი საორგანიზაციო ნაწილი იყო. ამის პასუხისმგებლობა კი მთელი თავისი სიმძიმით სოციალ-დემოკრატიას კი არა, არამედ საორგანიზაციო ბიუროს აწვავს, რომელშიაც გასაკვირი ერთსულოვნებით და თანხმობით მოიყარეს თავი დაშნაკ.ებმა ქართველმა ფედერალისტებმა, სოციალისტ-რევოლიუციონერებმა და თურქეთის ბუგმა. რა აერთებდა მათ? რა იყო ამ „ბლოკის" მიზანი? რა და სოციალ-დემოკრატიის დამხობა, რომელიც კაკეასიის პოლიტიკურა და საზოგადოებრივ სარბიელზე დიდ როლს თამაშობს. საეჭვო იყო ამ პოლიტიკური ჰეგემონიის სოციალ-დემოკრატიული ბელოდან გამოგლეჯვა და აი ყველა ეს ერთიან-მეორის უარისმყოფი და წინააღმდეგი ელემენტი შეერთდა ეს მეტად ეკუთ სასწავლებელი მოვლენა იყო.

ჩვენნი ვთქვით, რომ ყრილობა მიზანშეფერებულად არ იყო შემდგარი და ამისი პასუხი უნდა აგოს **საორგანიზაციო ბიუროს** (კურსივი პაიქარისაა). რატომ?

ცხადია, რომ ტფილისის მუშათა საბჭომ, პეტროგრადის მუშათა საბჭოს ინსტრუქციის მიხედვით, ტფილისში კაკეასიის მუშათა და გლეხთა საბჭოების ყრილობა მოაწყო, როგორც ეს საბჭოებია, ყველას წარმომადგენელები.

ამ ყრილობის წინასწარი მოლაპარიკება გაიმართა საორგანიზაციო ბიუროსა და მუშათა საბჭოს წარმომადგენლებს შუა. მუშათა საბჭოს წარმომადგენელები ამტკიცებდნენ, რომ ყრილობის უნდა დასწრებოდნენ ორგანიზაციულად მოწყობილი გლეხთა საბჭოს წარმომადგენლები და არა ორგანიზაციის გარეშე ყოფი თემის წარმომადგენელები. საორგანიზაციო ბიუროს ამ მეხედულებას კი მიემხრო და ძოიხდომა ორმ ეცხოვრებთა რაოდენობის ხედვიდთ ერთი ყვავა ყრილობა მოეწყო. ფაქტებმა დაგვიმტკიცა თუ რაშედენად სწორ გზას ადგა მუშათა საბჭო და რა სახიფათო შეცდომას სჩადიოდა საორგანიზაციო ბიუროა. ნაცვლად იმისა, რომ ადგილობრივ საბჭოთა და საგუბერნიო საბჭოები მოეწყო და მათი წარმომადგენლები ტფილისის ყრილობაზე მოეწვია, საორგანიზაციო ბიუროს ასეთი გლეხთა გაცალკებული ფუნაციის დროს სოფელს ოსაყვრეტა მუშა ხელი ათასობით, რომელთაგან დიდი ნაწილი ვერ იცხობს საზოგადოებრივ საკითხებს და შეძლებელი მოვლენთა გავლენის ქვეშ იმყოფება. ყრილობის ასეთი უთანხმო სახითა და ბეკად მოწყობამ თავისი უარყოფითი გავლენა იქონია კრების მუშაობაზე.

ახეთი საქმის ვითარების გამო პასუხისმგებელი მთელად საორგანიზაციო ბიუროა, რომელშიაც დაშნაკ.ებმა მოიკალთეს, მაგრამ სოციალ-დემოკრატები კი არ იყვნენ.

ეს არის პირველი დიდი შეცდომა, რომელიც მოხდა „ჰორიზონის" წარმომადგენელთა მხურვალე მონაწილეობით და ჰორიზონელები კი ნუ იღაბძღვნიან და კი ნუ აღვივებენ საზოგადოების ფართო წრეების აკადმყოფ ინსტინქტებს, არამედ ამაზე გვიპასუხონ საკაროდ:

— განა შეცდომა არ იყო შემდგარი ყრილობა, განა მისმა ამგვარად მოწყობამ არ მოუტანა ვნება ყრილობის მუშაობასა და განა ამისი პასუხისმგებლობის კარგა მოზრდილი ნაწილი „ჰორიზონელებს" არ ეკუთვნის?

ამის შემდეგ „პაიქარი" აღნიშნავს, რომ სოციალ დემოკრატების მეთაურები კარგად იციან, კაკეასიის სინამდვილის სნეულოს ხსარეები და ეროვნული შეულის არსებობა და გადასწყვეტესო, რომ პარტიული ხასიათი კი არ მიეკვთ, არამედ წამოყენებულნი საკითხების შესახებ საერთო, ყველას მიერ მისაღები და შესაწყნარებელი რეზოლიუციები გაეკეთებინათ. მაგრამ, გაწყრომოს იგი, ს.-რეგოლუციონერებზა, რომელთაც მხარი დაშნაკ.ებები და ფედერალისტები ეედათ, მანეც და მანეც მიწის სოციალიზაციის გაყვანა მოინდომეს. მხოლოდ ამის შემდეგ დაადგა სოციალ-დემოკრატია წმინდა პარტიულ გზასო და რაკი მიწის საკითხმა პრინციპიალური ხასიათი მიიღო, ჩვენმა მიწინაალმდეგებმა საკითხს ეროვნული ელფერი მისცეს, თოლრემ ისე მათი საქ ე წყალ-წყიმეული იყოფო, „პაიქარი" განაგრძობს:

„ამ მიმართულებით პირველი ნაბიჯი დაშნაკ.ებმა გადადგეს, პირველნი ისინი იყვნენ, რომ ყრილობა ეროვნულად გაიპეს.

მაშინ, როცა სოციალ-დემოკრატები პარტიულ თათბირსა ჰმართავდენ და მასზე დასასწრებლად განურჩევლად ყოველი ერის სოციალ-დემოკრატებსა და თანამოაზრეებს იწვევდნენ, დაშნაკ.ებები ჰოვნანაანთ სასწავლებელში განურჩევლად **ყველა სომხებს** (კურსივი პაიქარისაა) იწვევდნენ ეროვნულ ნიადაგზე საბრძოლველადო. და ასეთ პოლიტიკას ეწეოდნენ იგინი ყრილობის დასრულებამდე და სარგებლობდნენ შეუგნებელი მასის შოვინისტური ინსტინქტებით".

ეოტა ქვემოდ წერილის ავტორი თავმჯდომარის არჩევნებს ეხება:

„სოციალ-დემოკრატიულმა ფრაქციამ გადასწყვეტა თავმჯდომარედ სოციალდემოკრატი გაეყვანა, ხოლო ნის ამხანაგებად—ყველა პარტიების წარმომადგენლები. ამით სოციალდემოკრატებს უნდოდათ ყრილობისთვის ნდობა მოეპოვებინათ... წაადეინეს ნ. ერონდანიას კანდიდატურა.

კრების უდიდესი ნაწილი ამ წინადადებას ხეურვალე ტაშის ცემით შეეხვდა ამ დროს ერთი მეტად მნიშვნელოვანი მოვლენა მოხდა, რომელსაც ხაზი უნდა გაესვას: დაშნაკ.ეთა ფრაქციამ იწყო ტაშის ცემა და ღრიალი: ჯაფაროვი, ჯაფაროვიო. ერონდანიას მიმართ მხურვალე ტაშის ცემამ ჰორიზონელებს ჯაფაროვის კანდიტატურა წამოაყენებინა. რატომ? ეაუსუხი სულ უბრალოა: სოციალდემოკრატების დასამარცხებლად არაფერ საშუალებას არ ერიდებიან.

ახალ „ჰორიზონს" მეორე კითხვა უნდა მივსცეს:

— ვინ იყო ჰოვნანაანთ სასწავლებელში სომხების ცალკე შეკრება და აგიტაციისთვის ეროვნული ხასიათის მიმეცეი?

რა ეიზნით შვრებოდენ ამას ჰორიზონელები და რა იყო მიზეზი იმისი, რომ ერონდანას მაგივად ჰორიზონელები რაც ძალი და ღონე შესწევდათ თავმჯდომარედ ჯაფაროვს ასახელებდნენ?

კეთილ ინებოს ამისი პასუხი არამზადის აწვეიფვალოდან „მეხისა და ცეცხლის დამტბმან" „ჰორიზონმა" და საზოგადოებისთვის ცხადი იქმნეს ეაუ ვინ არის კაკეასიის სინამდვილეში სომხის საზოგადოების გამომცალ-კეკვეელი",

ხმა სანგრეგიდან.

მოეკალეკნ, ქართველებო!.. თქვენ ეროვნულ სცხოვრობთ ქალაქსა და დაბებში, აუშფოთებლად, შედარებით ბედნიერად, ცხოვრობთ ბევრი თქვენ განი განცხრომაში და ფუფუნებაშია!! ნეგ ბ ბ ბ